

zaaknummer: 762442
afdelingsnaam: BenO-Leef- & Vestigingsklimaat
steller: Marjolein Van Dongen
telefoonnummer: 035 629 2883
onderwerp: Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 Noord-Holland Zuid

Voorstel

1. De RES 1.0 van de energieregio Noord-Holland Zuid, voor zover deze betrekking heeft op het grondgebied van Hilversum, vast te stellen en dat deze RES 1.0 als resultaat uit het regionale proces ook namens de gemeente Hilversum wordt aangeboden aan het Nationaal Programma RES. Met als belangrijkste punten:
 - a. de ambitie van de regio Noord-Holland Zuid van 2,7 TWh als uitgangspunt te hanteren voor opwek in 2030 in de regio Noord-Holland Zuid, en daarmee bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbare energie in 2030.
 - b. de kaart met globale zoekgebieden voor opwek van grootschalige wind- en zonne-energie daarvoor als uitgangspunt te hanteren.
2. De uitkomsten van de RES 1.0, die effect hebben op gemeente Hilversum, mee te nemen bij de uitwerking van de uitvoeringsinstrumenten voor omgevingsbeleid.

Samenvatting

De Regionale Energiestrategie (RES) vertaalt nationale afspraken uit het Klimaatakkoord naar de praktijk. De energieregio Noord Holland Zuid (NHZ) is één van deze 30 RES-regio's van Nederland. De landelijke opgave voor de RES is 35 terawattuur (TWh) hernieuwbare energie in 2030. Hieraan draagt de regio Gooi en Vechtstreek 229 gigawattuur (GWh) (0,23 TWh) bij in de RES 1.0. Dit betekent een verveelvoudiging van het huidige vermogen van 30 GWh zonne-energie in de regio Gooi en Vechtstreek, door dit uit te breiden met 199 GWh. In deze cijfers voor RES tellen alleen zonneprojecten van minimaal 60 panelen mee. Hilversum gaat daaraan circa de helft bijdragen, afgerond 100 GWh, ongeveer evenveel als het huidige elektriciteitsgebruik in woningen in Hilversum. Dat doen we in de eerste plaats door zonnepanelen op alle grote, geschikte daken. Daarmee verwachten we circa 90% van de nieuwe zonnepanelen te kunnen realiseren. De overige 10% realiseren we door een optelsom van andere projecten, zoals zonnepanelen boven parkeerplaatsen, een zonneweide bij Vliegveld Hilversum en de ontwikkeling van buurtschap Crailo. We voeren de komende jaren actief beleid uit om dit in samenwerking met bewoners, ondernemers, energiecoöperaties, andere overheden en betrokken partijen te kunnen realiseren.

Inleiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de 30 energieregio's een RES opstellen. De tijdslijn is:

- 1 oktober 2020 opleveren concept-RES
- 1 juli 2021 opleveren vastgestelde RES 1.0
- 1 juli 2023 opleveren RES 2.0, tussentijds ijkmoment van de RES
- 1 januari 2025 omgevingsvergunningen voor zon- en windprojecten zijn verleend
- 1 juli 2025 opleveren RES 3.0, tussentijds ijkmoment van de RES
- 1 januari 2030 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land is gerealiseerd

Regionale samenwerking en lokale besluiten

In het RES-proces van Noord- Holland Zuid wordt interbestuurlijk samengewerkt tussen de 29 gemeenten, de provincie en de 3 waterschappen. De deelnemende overheden behouden daarin de eigen rol van het

bevoegd gezag. De nu aan u voorliggende besluitpunten zijn in de energieregio NHZ voorbereid. In het proces om te komen tot de RES 1.0 heeft gemeente Hilversum reeds een aantal besluiten genomen:

- Op 25-9-2019 heeft de gemeenteraad de Startnotitie RES NHZ vastgesteld, met daarin de kaders voor het RES-proces.
- Op 21-4-2020 heeft het college besloten de concept-RES NHZ vrij te geven voor deelnemers en betrokkenen in het RES-proces, zodat zij door middel van een digitale consultatie in de periode van april tot eind september hun reactie konden geven op de voorlopige concept RES-NHZ.
- Op 21-4-2020 heeft het college de concept-RES NHZ vrijgegeven, en deze aan u voorgelegd voor het uiten van wensen en bedenkingen. Ook heeft het college ingestemd om de concept-RES NHZ aan te bieden aan het Nationaal Programma voor doorrekening en advies.
- Op 1-7-2020 heeft de raad besloten over haar wensen en bedenkingen naar aanleiding van de concept-RES.
- Op 15-12-2020 heeft het college de reactienota vastgesteld, met daarin de voorgestelde wijzigingen voor de RES 1.0, naar aanleiding van de uitkomsten van de digitale consultatie en de wensen en bedenkingen.

Probleemstelling/doel

De RES is voor Hilversum de strategie om bij te dragen aan de opwekking van grootschalige hernieuwbare elektrische energie. Het betreft een inspanningsverplichting, geen resultaatsverplichting. De gemeente beschikt veelal ook niet over harde instrumenten, bijvoorbeeld om zonnepanelen op grote daken te verplichten. De instrumenten die we wel hebben, zetten we zo effectief mogelijk in.

- We stimuleren ondernemers, bewoners en andere partijen om zon op grote daken te realiseren. We zetten daarvoor green deal coaches in om ondernemers praktisch advies en hulp te bieden, sluiten zoveel mogelijk aan bij duurzame initiatieven van ondernemersverenigingen en ondersteunen energiecoöperaties. Ook vanuit vergunningverlening en toezicht stimuleren we ondernemers om te verduurzamen. In de regio Gooi en Vechtstreek bundelen we krachten in een regionale aanpak om bedrijven te stimuleren om energie te besparen en zonne-energie op te wekken.
- We stimuleren nieuwe initiatieven om duurzame energie op te wekken (M20-52 in gesprek over de RES). Daarbij zijn participatie, lokaal eigendom en een goede inpassing in de omgeving belangrijke criteria. De Participatiecoalitie Noord-Holland voert een verkenning uit naar de mogelijkheden voor kleinschalige energieopwekking in de regio Gooi en Vechtstreek, met oog voor natuur, landschap en participatie. We ondersteunen ook initiatieven voor zonnepanelen boven parkeerplaatsen. Momenteel werken we mee aan de twee van zulke initiatieven van de energiecoöperaties HET en HilverZon.
- We zorgen voor de realisatie van zonnepanelen op een deel van Vliegveld Hilversum. Na een positief raadsbesluit over de RES gaan we dit project nader uitwerken. Daarbij blijven we de omwonenden en belanghebbenden betrekken, zoals de Stichting Vliegveld Hilversum, energiecoöperatie HilverZon en de Participatiecoalitie Noord-Holland.
- We werken aan vergroting van de impact van ons energiebeleid (jaarplan energie) door het verwerven van subsidies, ook in regionaal verband. Denk bijvoorbeeld aan mogelijke nieuwe subsidies van het rijk om groen uit de crisis te komen. We ondersteunen ook anderen, zoals ondernemers, om subsidies voor zonne-energie te verkrijgen, zoals de Stimuleringsregeling Duurzame Energie.

Daarmee volgen we voor wat betreft het versnellen van zonnepanelen op grote daken de hoofdlijnen van het recente advies zon op dak vanuit het Nationaal Programma RES, zie <https://www.regionale-energiestrategie.nl/ondersteuning/kansen+en+knelpunten/kansen+en+knelpunten+elektriciteit/zon+op+daken+en+op+land/default.aspx>.

De RES NHZ gaat niet alleen over energie uit zon en wind, maar ook over de Regionale Structuur Warmte. In de RES NHZ is dit gericht op het toewerken naar bovengemeentelijke afspraken over de inzet van regionale duurzame warmtebronnen. Zulke bronnen zijn er op dit moment niet in de regio Gooi en Vechtstreek. Mogelijk gaat dat veranderen in de toekomst, als er uit onderzoek de komende jaren meer informatie beschikbaar komt over de kansen voor geothermie in onze regio.

Argumenten

1.1 De wensen & bedenkingen van de raad van 1 juli 2020 op de Concept RES zijn doorgevoerd in de RES 1.0.

- **Zoekgebied 9 voor windenergie bij afslag 33 van de A27 is geschrapt.**
- **Langs de A27 is een strook ter hoogte van de West-Indiëbuurt** opgenomen voor zonnepanelen op een geluidsscherm, in de categorie “zonne-energie langs infrastructuur”.
- **Het bod voor zonne-energie op daken in Hilversum is verhoogd**, gebaseerd op de ambitie van de raad om zonnepanelen te realiseren in 2030 op alle grote, geschikte daken.
- **Een globale doorrekening van de RES NHZ** op investeringen en effecten is niet per locatie gemaakt in dit stadium, maar de effecten zijn wel opgenomen in het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage over de Concept RES NHZ (bijlage 9). Daarbij is aandacht besteed aan de directe economische effecten, indirecte economische effecten, kosten en exploitatie, effecten op natuur, landschap, ruimtegebruik en hinder en energieopwekking en -gebruik.

1.2 De uitwerking van de Concept RES naar de RES 1.0 heeft geleid tot de volgende aanpassingen in Hilversum:

- a. **Zoekgebied 7 uit de Concept RES, ten oosten van Anna's Hoeve, voor zonne-energie, is komen te vervallen.** Deze locatie was in de concept-RES ingetekend in het natuurgebied van het Goois Natuurreservaat. Het was echter de bedoeling om te gaan verkennen wat de mogelijkheden zijn op of in de buurt van het rioolwaterzuiveringsterrein, gedacht vanuit dubbel ruimtegebruik. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is de eigenaar van de rioolwaterzuiveringsinstallatie en heeft de ambitie om in 2023 energiepositief te zijn. Het waterschap heeft in het najaar van 2020 een studie opgeleverd naar de mogelijkheden om op hun terreinen energie op te wekken. De rioolwaterzuiveringsinstallatie bij Anna's Hoeve is daarbij helaas niet als geschikte potentiële locatie voor grootschalige zonne-energie naar voren gekomen, vanwege de beperkte ruimte en technische complexiteit.
- b. **Zoekgebied 8 langs de A27 Hilversum is teruggebracht tot alleen zonnepanelen op een geluidsscherm.** De bermen zijn vervallen als zoekgebied, vanwege de landschappelijk beschermde status en de vele bomen. Op de RES-kaart is de A27 langs de West-Indiëbuurt nu rood weergegeven, als zoekgebied zon op geluidsscherm. De gemeente blijft inzetten op een geluidsscherm bij de West-Indiëbuurt langs de A27. Dit is onderdeel van het gesprek vanuit de regio Gooi en Vechtstreek met RES Noord-Holland en met het ministerie van EZK en Rijkswaterstaat over zonne-energie langs infrastructuur. Dit vindt plaats in het kader van het landelijke Programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER).
- c. **Zoekgebied 10, vliegveld Hilversum voor zonne-energie, is voorzien van een RES-gebiedspaspoort en kleiner afgebeeld op de RES kaart.** De gemeente Hilversum heeft samen met belanghebbenden een verkenning gedaan naar de mogelijkheden, onmogelijkheden en voorwaarden waaronder zonnepanelen geplaatst kunnen worden op deze locatie. Op basis hiervan is het RES paspoort vliegveld Hilversum opgesteld, zie bijlage 11 “Publieksversie RES-gebiedspaspoort vliegveld Hilversum. Daaraan is meegewerkt door de Participatiecoalitie Noord Holland, een samenwerkingsverband van zowel natuur- en milieuorganisaties als de Vereniging van Energiecoöperaties en Initiatieven (VEI). Zij hebben een participatieadvies uitgebracht, zie bijlage 12 “Participatieproces natuur, landschap en inwoners, voor RES-zoekgebied Vliegveld Hilversum”. Onderdeel van dit participatieproces is een enquête onder omwonenden. Uit de verkenning blijkt dat het binnen randvoorwaarden mogelijk is om zonnepanelen te plaatsen op een beperkt deel van vliegveld Hilversum. De randvoorwaarden zijn: zorgvuldige inpassing in het landschap, het borgen van natuurwaarden, participatie door bewoners en veilig gebruik van het terrein als vliegveld. De indicatieve omvang is circa 500-2.000 zonnepanelen, te plaatsen op circa 2% van het terrein. Dit betekent een verkleining van dit zoekgebied op de RES kaart.
- d. **In de RES 1.0 is zoekgebied 12 toegevoegd, buurtschap Crailo.** De raden van de gemeenten Gooise Meren, Laren en Hilversum sturen aan op de ontwikkeling van energieleverend buurtschap Crailo. Bij het opstellen van de Concept RES waren er voor Crailo nog diverse technische opties in beeld om een energieleverend te worden. In de loop van 2020 is gekozen voor de all-electric optie, om te voorzien in de eigen energiebehoefte met zonnepanelen. Vanwege de grootschalige toepassing van zonnepanelen verdient dit gebied een plek in de RES 1.0, ook omdat de oplevering gepland staat binnen de horizon van de RES,

2030. Hier wordt gebruikgemaakt van de zon als natuurlijke energiebron en warmtepompen voor de verwarming van de woningen. Er wordt voldoende energie opgewekt voor het gehele buurtschap inclusief de benodigde energie voor elektrisch vervoer. Daken van woningen en bedrijven en boven collectieve parkeerplaatsen worden voorzien van zo veel mogelijk zonnepanelen. In totaal worden er ruim 23.000 m² zonnepanelen gerealiseerd, waarvan ruim 17.000 m² op woningen en 6000 m² (circa 0,2 GWh) op bedrijfsdaken en boven collectieve parkeerplaatsen.

b. De wijzigingen specifiek voor de regio Gooi en Vechtstreek zijn beschreven in bijlage 3 Informatiebrief regio Gooi en Vechtstreek RES NHZ 1.0.

1.3 De RES 1.0 NHZ voldoet aan kaders die zijn vastgesteld bij de Startnotitie RES, inclusief aangenomen amendement en moties

Bij de vaststelling van de Startnotities door de raden zijn de volgende regiospecifieke uitgangspunten meegegeven:

- De energiebesparingsopgave in de gebouwde omgeving heeft prioriteit.
- De optimale hernieuwbare energiemix past bij de unieke regionale landschappelijke en gebiedskwaliteiten en de economische kansen (dit betreft opwekking van hernieuwbare energie in de ondergrond, op de bovengrond en in de bebouwde omgeving).
- De kansen voor geothermie en aquathermie als energiebron wegen volwaardig mee.
- De raden zijn betrokken gedurende het opstellen van de RES en nemen kaderstellende besluiten. We werken samen met onze partners van “Samen op Pad” en bewoners aan de energietransitie.

Aanvullende uitgangspunten via aangenomen moties en amendement bij de vaststelling van de Startnotitie:

- De kansen voor geothermie en aquathermie voor energieopwekking en waterstof als opslag/transportmedium wegen volwaardig mee
- Er wordt ruimte geboden aan innovatie.
- Grootschalige toepassing van biomassa-verbranding via biomassa centrales dient te worden voorkomen.
- Tijdens het opstellen van de RES wordt de financiële (deel)investering in relatie tot het beoogde (deel) effect meegenomen in de afweging en toegelicht bij elk beoogd besluit.

2. Het effectief inzetten van de instrumenten vanuit de Omgevingswet en het versnellen van de energietransitie zijn de komende jaren een belangrijke taak voor Hilversum.

Dat geldt niet alleen voor de RES, maar ook voor energiebesparing en de warmtetransitie. Zoals uit het rekenkamerrapport over duurzaamheid en participatie naar voren is gekomen, vergt de energietransitie ontwikkeling van de eigen rol en aanpak van de gemeente. Ook het instrumentarium van de Omgevingswet is komende jaren sterk in ontwikkeling. Het is de opgave om hierin samen op te trekken. De energietransitie is één van de thema's bij het opstellen van de Omgevingsvisie Hilversum. De RES 1.0 is dan ook een bouwsteen voor de Omgevingsvisie Hilversum. De Omgevingswet biedt echter meer bruikbare instrumenten om de energietransitie te versnellen, bijvoorbeeld als

- verleidingsinstrument naar de samenleving, zoals uitnodigingskaders voor energie-initiatieven;
- en in uitwerkingen van de energietransitie vanuit de omgevingsvisie op thematisch of gebiedsniveau. Dit is ook een manier om afspraken te maken met partners of per gebied.

Kanttekeningen

- Het raadsbesluit betreft de RES 1.0 en reikt voor wat betreft de kaarten alleen over het grondgebied van Hilversum. De katernen geven achtergrond informatie, hierover vindt geen besluitvorming plaats.
- De RES 1.0 is de eerste in wat een tweejaarlijkse cyclus gaat worden in de besluitvorming van de gemeenteraden. De gemeenten hebben een grote rol in de energietransitie van fossiele naar duurzame energie. Dit is een nieuwe taak van gemeenten.. De ROB pleit in een recent advies voor meer middelen voor de gemeente om het Klimaatakkoord uit te voeren. De link naar het ROB-

advies vindt u [hier](#). De VNG en G40 voeren daarom een stevige lobby bij de kabinetsformatie, ook voor continuering van de ondersteuning van het RES-proces in een recente kamerbrief. De link naar de brief vindt u [hier](#).

Financiën, middelen & capaciteit

Kosten RES-proces

Het budget voor het regionale RES-proces en de ondersteuning door de programmaorganisatie RES NHZ is tot de RES 1.0 geborgd door een landelijke en provinciale bijdrage. Een besluit over een rijksbijdrage is aan het nieuwe kabinet en wordt niet eerder dan in de tweede helft van 2021 verwacht. Eind 2021 wordt een besluit genomen over het regionaal uitvoeringsprogramma.

In 2021 zijn er kosten voor de RES opgenomen in het jaarplan energietransitie. Deze kosten zijn deels proceskosten zoals het organiseren van bijeenkomsten. En deels zijn dit kosten die samenhangen met de uitvoer van projecten, zoals een zoneweide bij het vliegveld, en Green deal zon op dak. En budget om verschillende projecten zon op dak te creëren bij bedrijven of parkeerplaatsen. Zie ook het jaarplan energietransitie 2021.

Wat	Kosten
RES- bijeenkomsten	€ 5.000
RES- zon op vliegveld	€ 32.000
RES- green deal zon op dak	€ 21.500
Zon op dak projecten	€ 45.000
Totaal	€ 104.000

De RES is een meerjarige verplichting.

Voor het gehele programma energietransitie zijn de komende jaren deze structurele gelden beschikbaar. Van dit budget moeten er ook verschillende andere projecten gedekt worden, zoals de uitvoering van de Transitievisie Warmte, communicatie, een jaarlijkse eigen bijdrage aan de Proeftuin De Hilversumse Meent en het nieuwe programma energietransitie. In het jaarplan 2021 is budget opgenomen voor de uitvoering van projecten in het kader van de RES 1.0.

Gedurende 2021 zal gekeken worden of er specifieke projecten zijn die daarnaast nog kunnen worden uitgevoerd, waarmee in de begroting van het programma in 2022 rekening gehouden moet worden. Naast het structurele budget wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van subsidies waar de gemeente aanspraak op kan maken, dan wel wordt er gestimuleerd dat stakeholders van deze subsidies gebruik maken. Ten slotte is het belangrijk dat er landelijk meer geld vrijkomt voor de energietransitie. In het klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt die niet uitvoerbaar zijn zonder meer budget van de overheid. Hetzelfde geldt voor de uitvoering van de RES 1.0 en ontwikkeling van de RES 2.0

Uitvoering

De RES 1.0 wordt op 9 juli 2021, samen met eventuele moties en amendementen, aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving voor doorrekening, onder meer om te zien of de landelijke ambitie van 35 TWh extra zon- en windenergie op land in 2030 wordt gehaald. Daarnaast wordt er een plan gemaakt voor een regionaal uitvoeringsprogramma, waarvoor na de zomer input bij u wordt opgehaald.

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	OORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Regionale Energie Strategie 1.0 Noord-Holland Zuid	<i>Vaststellen RES 1.0 Noord-Holland Zuid</i>	<i>BVS 18 februari 2021</i>	<i>Raadscommissie juni 2021</i>	<i>Raad 7 juli 2021</i>

Vervolg en communicatie

De website en nieuwsbrief van de energieregio NHZ zijn het centrale communicatiemiddel. Op de website zijn alle documenten gepubliceerd, waaronder de startnotitie, fotodocumenten, scenario's, concept-RES en de reactienota. U kunt hier kennis van nemen via: www.energieregionhz.nl. U kunt zich ook inschrijven

voor de nieuwsbrief. De voorlopige RES 1.0 NHZ is na het collegebesluit op 21 april 2021 openbaar gemaakt en gepubliceerd op www.energieregionhz.nl. Gemeente Hilversum verspreidt ook een eigen persbericht, om in te gaan op de RES in Hilversum. De communicatie- en informatiemiddelen die worden ingezet zijn:

- Op 28 april organiseert de energieregio NHZ een openbare, online bijeenkomst. De energieregio plaatst hierover een advertentie in de regionale kranten, waaronder de Gooi- en Eembode.
- De gemeente nodigt de adviesgroep van 50 bewoners die in Hilversum hebben meegedacht over de RES via de mail persoonlijk uit voor bovengenoemde bijeenkomst.
- Vanuit de energieregio NHZ gaat een persbericht uit. Onze deelregio Gooi- en Vechtstreek verstuurt ook een persbericht dat inzoomt op onze regio.
- Op 22 april wordt een artikel geplaatst op de gemeentepagina in de Gooi en Eembode. Dit artikel zoomt in op Zon op dak.
- Op 19 mei organiseert de energieregio NHZ een Reflectiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigers.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer

P.I. Broertjes

Bijlage(n)

1. Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid 1.0
2. Kaarten Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid 1.0
3. Informatiebrief regio Gooi en Vechtstreek RES NHZ 1.0
4. Netimpactanalyse
5. Katern thematafels
6. Katern rollen en beleidskaders
7. Katern proces
8. Katern innovatie
9. Katern mer
10. Katern energie-infrastructuur
11. Publieksversie RES gebiedspaspoort vliegveld Hilversum
12. Participatieadvies RES zoekgebied vliegveld Hilversum door Participatiecoalitie